

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
Юридичний факультет
Кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського**

«Актуальні проблеми приватного та публічного права»

**Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН
України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча
науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І.**

**2 квітня 2021 року
м. Харків**

УДК 349.2:342.727
ББК 67.305
А 43

Актуальні проблеми приватного та публічного права : матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції присвяченої 92-річчю з дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (2 квітня 2021 року). – Харків, 2021. – 333 с.

У матеріалах збірника представлені результати наукових досліджень вчених, присвячених актуальним проблемам приватного та публічного права.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами приватного та публічного права.

Матеріали конференції оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди ЕКhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті юридичного факультету: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Оргкомітет інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерела є обов'язковим.

<i>ВАПНЯРЧУК Н.М.</i> ВІДШКОДУВАННЯ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ ВНАСЛІДОК НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ ТА ПРОФЕСІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ НА ВИРОБНИЦТВІ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ	222
<i>ПОПОВ О.Г.</i> ЩОДО ПРИНЦИПІВ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСІБ, ЯКІ ПРАЦЮЮТЬ НА УМОВАХ ЗАПОЗИЧЕНОЇ ПРАЦІ	224
<i>ГАВРИЛЮК Ю.М.</i> ЩОДО ПИТАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ДОСТУПНОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	228
<i>ЗАЙЦЕВ С.Ю.</i> СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ В УКРАЇНІ	231
<i>КОРНІЛОВА О.В.</i> ЩОДО ФУНКЦІОНУВАННЯ МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНОЇ КОМАНДИ З НАДАННЯ ПАЛІАТИВНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ	235
<i>РОСТОВСЬКА Ю.В.</i> СПІВВІДНОШЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ, ВИПЛАЧУВАНОЇ ПО БЕЗРОБІТТЮ ТА ПРОЖИТКОВОГО МІНІМУМУ ГРОМАДЯН	238
<i>ТАРАКАН Ю.І.</i> СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ «СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ» ТА «СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»	242

**СЕКЦІЯ «ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА СІМЕЙНЕ ПРАВО. ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС.
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС. ПРАВО
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ»**

<i>ПОНОМАРЕНКО О.М.</i> ПЛЮРАЛИЗМ ДОГОВОРНИХ ФОРМ СОЗДАНИЯ СЕМЬИ: ПЕРСПЕКТИВЫ РЕФОРМИРОВАНИЯ СЕМЕЙНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА УКРАИНЫ	245
<i>ЛОСЕВ С.С.</i> ОТКРЫТЫЕ ЛИЦЕНЗИИ В АВТОРСКОМ ПРАВЕ БЕЛАРУСИ.....	249
<i>СУЩ О.П.</i> ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОРПОРАТИВНОГО ІНВЕСТИЦІЙНОГО ФОНДУ	252
<i>ЦИРКУНЕНКО О.В.</i> ОБМЕЖУВАЛЬНИЙ ПРИПИС ЯК СУДОВА ФОРМА ЗАХИСТУ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ	255
<i>ГЕЛАШВИЛІ А. Г.</i> ПРАВО ДИТИНИ НА ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ ТА СПОСОБИ ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	258
<i>ГОНЧАРЕНКО К.Ю.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СЕКРЕТНОГО ЗАПОВІТУ	262
<i>ДОЛМАТ Д.Р.</i> ОСОБЛИВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ	264
<i>КОРШУН О.Т.</i> TAKE-DOWN NOTICE ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ: МІЖНАРОДНИЙ ТА УКРАЇНСЬКИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ	267
<i>ШЕЙКО К.В.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАПОВІТОМ	271
<i>ОСТАПЕНКО О.Г.</i> ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ .	274
<i>МЕШКОВА К.О.</i> СКАСУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО КОДЕКСУ: ПИТАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ТА НАСЛІДКИ ДЛЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ.....	278
<i>АНДРЕЄНКОВ О.Є.</i> РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ КЕРІВНИКА І ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКИХ ВІДНОСИНАХ	280
<i>ХИЛЬКО О.П.</i> ИСТОРИКО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ЗАЩИТЫ ПРАВ ПОТРЕБИТЕЛЕЙ	282
<i>СІНЬОВА Л.М.</i> ДИТЯЧА БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ ТА БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ: СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	286

Циркуненко Олена Валеріївна,
старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О.І.Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

ОБМЕЖУВАЛЬНИЙ ПРИПИС ЯК СУДОВА ФОРМА ЗАХИСТУ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЛЯ

Актуальною проблемою сучасного українського суспільства є таке соціальне явище як домашнє насильство. Домашнє насильство – форма насильства, що найбільш прихована, часто не усвідомлювана ані постраждалими, ані представниками влади та суспільства. Слід зазначити, що невизнання державою існування такої проблеми, унеможлиблює гарантування та реалізацію конституційних прав людини та громадянина на гідному рівні.

Основним джерелом міжнародних стандартів у сфері протидії домашньому насильству є Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція, відкрита для підписів 11 травня 2011 року)[1]. Конвенція стала першою європейською угодою, що спрямована саме на боротьбу із насильством щодо жінок та домашнім насильством. У ній сформульовано мінімальні стандарти превентивної діяльності, забезпечення захисту жертв та кримінального переслідування кривдників, а також вказано правила розробки комплексної державної політики в даній сфері.

Про перезавантаження національного законодавства, спрямованого на протидію домашньому насильству та дотримання міжнародних стандартів у сфері протидії домашньому насильству, свідчить прийняття Законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» від 7 грудня 2017[2], «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»[3], «Про судовий збір»[4], «Про Національну поліцію»[5], схвалено Концепцію державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року[6].

Домашнє насильство – це діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи

теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь[2].

Захист порушених прав особи, постраждалої від домашнього насильства, здійснюється в судовому порядку. До спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству належить обмежувальний припис стосовно кривдника - захід тимчасового обмеження прав чи покладення обов'язків на особу, яка вчинила домашнє насильство, спрямований на забезпечення безпеки постраждалої особи. За своєю правовою природою обмежувальний припис не є заходом покарання особи (на відміну від норм, закріплених у КУпАПта КК України), а є тимчасовим заходом, виконуючим захисну та запобіжну функцію і направленим на попередження вчинення насильства та забезпечення першочергової безпеки осіб з огляду на наявність ризиків, передбачених вищезазначеним законом, до вирішення питання про кваліфікацію дій кривдника та прийняття стосовно нього рішення у відповідних адміністративних або кримінальних провадженнях[7].

Розгляд судом справ про видачу і продовження обмежувального припису має свої процесуальні особливості, які притаманні розгляду справ в окремому провадженні цивільного судочинства (Глава 13 ЦПК України)[8].

Учасниками такої категорії справ є *заявник* - постраждала особа або її представника; у разі вчинення домашнього насильства стосовно дитини - батьків або інших законних представників дитини, родичів дитини (баба, дід, повнолітні брат, сестра), мачухи або вітчима дитини, а також органу опіки та піклування; у разі вчинення домашнього насильства стосовно недієздатної особи - опікуна, органу опіки та піклування, та *заінтересовані особи* - особи, стосовно яких подано заяву про видачу обмежувального припису.

Заява про видачу обмежувального припису подається до суду за місцем проживання (перебування) особи, яка постраждала від домашнього насильства або насильства за ознакою статі, а якщо зазначена особа перебуває у закладі, що належить до загальних чи спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, - за місцезнаходженням цього закладу.

Суд розглядає справу про видачу обмежувального припису не пізніше 72 годин після надходження заяви про видачу обмежувального припису до суду.

Судові витрати, пов'язані з розглядом справи про видачу обмежувального припису, відносяться на рахунок держави.

В силу ч. 5 ст. 294 ЦПК України справи окремого провадження не можуть бути закриті у зв'язку з укладенням мирової угоди.

Рішення суду про видачу обмежувального припису підлягає негайному виконанню, а його оскарження не зупиняє його виконання.

Розглянувши заяву про видачу обмежувального припису, суд ухвалює рішення про задоволення заяви або про відмову в її задоволенні.

Під час вирішення питання про наявність підстав для видачі обмежувального припису суди мають установлювати, яким формам домашнього насильства піддавався заявник, та оцінювати ризики продовження в майбутньому домашнього насильства у будь-якому його прояві[9]. Відповідно до частини третьої статті 26 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» рішення про видачу обмежувального припису або про відмову у видачі обмежувального припису приймається на підставі оцінки ризиків, тобто вірогідності продовження чи повторного вчинення домашнього насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи

В разі задоволення заяви про видачу обмежувального припису до кривдника можуть бути застосовані такі заходи: 1) заборона перебувати в місці спільного проживання (перебування) з постраждалою особою; 2) усунення перешкод у користуванні майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності або особистою приватною власністю постраждалої особи; 3) обмеження спілкування з постраждалою дитиною; 4) заборона наближатися на визначену відстань до місця проживання (перебування), навчання, роботи, інших місць частого відвідування постраждалої особи; 5) заборона особисто і через третіх осіб розшукувати постраждалу особу, якщо вона за власним бажанням перебуває у місці, невідомому кривднику, переслідувати її та в будь-який спосіб спілкуватися з нею; 6) заборона вести листування, телефонні переговори з постраждалою особою або контактувати з нею через інші засоби зв'язку особисто і через третіх осіб. Варто зауважити, що обмежувальний припис може передбачати застосування одразу кількох зазначених заходів. Обмежувальний припис не може містити заходів, що обмежують право проживання чи перебування неповнолітнього кривдника у місці свого постійного проживання (перебування).

Обмежувальний припис виноситься на строк від одного до шести місяців

Про видачу або продовження обмежувального припису суд не пізніше наступного дня з дня ухвалення рішення повідомляє уповноважені підрозділи органів Національної поліції України за місцем проживання (перебування) заявника для взяття особи, стосовно якої видано або продовжено обмежувальний припис, на профілактичний облік,

За умисне невиконання обмежувальних приписів передбачена кримінальна відповідальність у виді арешту на строк до шести місяців або обмеження волі на строк до двох років (стаття 390-1 Кримінального кодексу України).

Аналіз зарубіжного законодавства свідчить, що в більшості розвинутих країн Європи та світу вилучення кривдника є дієвим примусовим заходом впливу до особи, яка вчинила насильство в сім'ї. За Законом Польщі «Про протидію злочинам в сім'ї» від 2010 року передбачено виселення агресора з місця спільного проживання з жертвою, якщо є небезпека потерпілій особі [10, с.213].

Специфіка законодавчої регламентації та застосування обмежувальних приписів характеризує їх як ефективний інструмент в системі правозахисних заходів, здатних забезпечити ефективне реагування держави на виклики, пов'язані з протидією домашньому насильству. Введення обмежувальних приписів як судової форми захисту проти домашнього насильства у національне законодавство є позитивним і відповідає європейським та світовим стандартам захисту прав людини.

Список використаної літератури:

1. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами 11 травня 2011 року // Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/MU11251>; 2. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» // Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19_3; 3. Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2227-19#Text>; 4. Закон України «Про судовий збір», Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>; 5. Закон України «Про Національну поліцію», Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3674-17#Text>; 6. Державна соціальна програма запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року // Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80>; 7. Постанові Касаційного цивільного суду (Другої судової палати) у складі Верховного суду від 05 вересня 2019 року у справі № 756/3859/19 (провадження № 61-11564св19) // Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/84092340>; 8. Цивільний процесуальний кодекс України Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#top>; 9. Постанові Касаційного цивільного суду у складі Верховного суду від 21.11.2018 року справа № 756/2072/18 Режим доступу: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/78267811>; 10. Горбова Г.О. Зарубіжний досвід у сфері протидії насильства в сім'ї (на прикладі окремих країн Європи). Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. Випуск 2-3. Том 3. 2015. С. 211-215.

УДК 347.61

Orcid.org/ 0000-0002-2217-8577

Гелашвілі А. Г.,
аспірантка кафедри цивільно-правових дисциплін
і трудового права імені професора О. І. Процевського,
ХНПУ імені Г. С. Сковороди
a.gelashvili97@gmail.com

ПРАВО ДИТИНИ НА ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ ЖИТТЯ ТА СПОСОБИ ЙОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідно до ст. 27 Конвенції про права дитини держави-учасниці визнають право кожної дитини на рівень життя, необхідний для фізичного,